

NORRKÖPING

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET (SPN)

TJÄNSTESKRIVELSE

1(5)

Vårt diarienummer

2024-05-15

SPN 2024/0343 3.3.4

Handläggare, titel, telefon

Hanna Andersson, enhetschef

011-15 79 28

Samhällsplaneringsnämnden

Riktlinje för särskild kollektivtrafik

Förslag till beslut

Samhällsplaneringsnämnden antar den reviderade riktlinjen för färdtjänst och riksfärdtjänst.

Sammanfattning

Riktlinjen för särskild kollektivtrafik är i behov av en uppdatering. De områden som föreslås revideras är förändring av riktlinjens namn, information om extra hjälpmedel, förtydligande av beslut om ledsagare i färdtjänst och riksfärdtjänst, regler gällande trappklättring, resor i annan kommun vid flytt, resor i annan kommun för gymnasieelever, elever med funktionsnedsättning som åker färdtjänst till gymnasiet och riksfärdtjänst vid resa till utbildning. För övrigt föreslås förtydliganden samt ändringar av redaktionell och språklig art. Information som inte berör delegationsbeslut har flyttats till aktuell handbok eller lathund.

Beskrivning av ärendet

De nuvarande riktlinjerna beslutades 2021 och behöver uppdateras. För att förtydliga och renodla delegationsbeslut (från tillämpning av reseregler) samt för att harmonisera med lagen föreslås följande huvudsakliga förändringar.

Förändring av riktlinjens namn

Tidigare var benämningen *Riktlinje för särskild kollektivtrafik*, vilket syftar till att färdtjänst ska anses som ett komplement till den allmänna kollektivtrafiken. Förslaget är att riktlinjen byter namn till *Riktlinje för färdtjänst* och *riksfärdtjänst* för att det ska vara lättare att förstå vad som avses, samt att det harmoniserar bättre med lagstiftning (som heter lagen om färdtjänst).

Postadress

Norrköpings kommun

Samhällsbyggnadskontoret (SPN)

601 81 Norrköping

Besöksadress

Förvaltningshuset
RosenTrädgårdsgatan 21

Telefon

011-15 00 00 (vxl)

E-post

samhallsbyggnadskontoret@norrkoping.se

Internet

www.norrkoping.se

Extra hjälpmedel

Information om extra hjälpmedel har tagits bort då det inte är ett delegationsbeslut. Region Östergötland tillåter att resenär tar med extra hjälpmedel om det är ett förflyttningshjälpmedel och regler om detta återfinns i Region Östergötlands regelverk (RÖ 2023-8840).

Förtydligande av beslut om ledsagare

Enligt 8 § lagen om färdtjänst ska tillståndet även gälla ledsagare om den som söker färdtjänst behöver en ledsagare under resorna. I särskilda fall kan färdtjänstresenär beviljas rätt att ta med sig två ledsagare.

I den nya riktlinjen har det förtydligats att olika lagstiftningar har olika innebörd vad gäller ledsagare. Om färdtjänstresenären har ledsagare beviljad genom annan lagstiftning, i huvudsak lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387) (LSS) eller socialtjänstlagen (2001:453) (SoL), berättigar det inte per automatik till ledsagare i färdtjänst.

Trappklättring

Färdtjänst innebär resan från en målpunkt till en annan, vilket innebär att lagen inte omfattar trappklättring. Norrköpings kommun beslutar om trappklättring som en service, men har alltså ingen skyldighet att tillhandahålla trappklättring enligt lag.

I riktlinjen som antogs av tekniska nämnden 9 april 2020 infördes en begränsning av antalet trappklättringstillfällen till fyra tillfällen per månad (på folkbokföringsadress eller besöksadress), då på grund av ekonomiska skäl.

Vid trappklättring är alltid säkerheten för resenären och arbetsmiljön för förarna viktig. Trappklättring är dock alltid förenat med en risk både för den enskilde och föraren och flera allvarliga olyckor har inträffat även nu i närtid. I början av april 2024 föll en rullstolsburen patient under ett trappklättringstillfälle vilket medförde att hen avled. Därför kan det finnas skäl att begränsa möjligheten till trappklättring. Förslaget i den nya versionen av riktlinjen är att begränsa trappklättring till att endast gälla folkbokföringsadress och inte besöksadresser.

I den uppdaterade riktlinjen föreslås även en begränsning gällande trappklättring i form av att färdtjänstresenärer enbart får trappklättring från folkbokföringsadressen och under en period av 12 månader. Detta ger personen tid att ansöka om bostadsanpassning eller leta efter en mer anpassad bostad utifrån personens funktionsnedsättning. Begränsningen gäller nya beslut om trappklättring. Gynnande beslut som fattats tidigare kan inte begränsas.

Trappklättring har från varierat från år till år. Det är svårt att avgöra hur stor besparingen blir kopplat till att den nya riktlinjen antas, eftersom vi inte på ett enkelt sätt kan ta fram resor gjorda till en besöksadress. Som tidigare nämnt är det dock inte av ekonomiska skäl som trappklättringen föreslås att begränsas.

Kostnaden för trappklättring per år:

2019	820 435 kr
2020	258 375 kr
2021	249 352 kr
2022	192 789 kr
2023	228 722 kr

Resa i annan kommun vid flytt

Enligt 3 § lag om färdtjänst kan färdtjänstillståndet även gälla för resor mellan kommunen och en annan kommun om det finns särskilda skäl. En kommun får för sina kommuninvånare anordna färdtjänst också i eller mellan andra kommuner. I tidigare riktlinje fanns möjlighet att bevilja resa i annan kommun under en övergångsperiod på en månad i samband med flytt. I den uppdaterade riktlinjen tas möjligheten bort. Anledningen till detta är att Norrköpings kommun inte har lagstöd för att bevilja resor för en person som är folkbokförd i annan kommun.

Resa i annan kommun för gymnasieelever

I tidigare riktlinje fanns möjlighet att bevilja ett större antal resor i andra kommuner i samband med studier på till exempel folkhögskola. I den uppdaterade riktlinjen tas möjligheten bort utifrån likabehandlingsprincipen i kommunallagen.

Elever med funktionsnedsättning som åker färdtjänst till gymnasiet

I den uppdaterade riktlinjen införs information om handläggning av resor för gymnasieelever med funktionsnedsättning. Kommunen har kostnadsansvar för elever som har mer än sex kilometer till skolan enligt lagen om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor (1991:1110). Gymnasielev med funktionsnedsättning kan inte få upphandlad skolskjuts. Om dessa elever inte kan resa med den allmänna kollektivtrafiken, får eleven istället utnyttja färdtjänsten för resor mellan hemmet och gymnasieskolan.

Riksfärdtjänst vid resa till utbildning

Riksfärdtjänsten är avsedd för fritidsresor. Enligt Transportrådets Allmänna råd för riksfärdtjänst 1989, ska inga resor i samband med utbildning genomföras med riksfärdtjänst. Resor till utbildning som är att betrakta som ren fritidsverksamhet, till exempel en kvällskurs som anordnas av något studieförbund, får dock genomföras med riksfärdtjänst.

I tidigare riktlinje står att vi kan bevilja riksfärdtjänst under terminen till och från skola. Det finns inte lagstöd eller någon rättspraxis för detta och av den anledningen tas den möjligheten bort i den uppdaterade riktlinjen.

Förtydligande om riksfärdtjänst med ledsagare

I riktlinjen förtydligas informationen om vad som gäller när kommunen beviljar riksfärdtjänst med tåg, buss eller flyg tillsammans med ledsagare.

Samhällsplaneringsnämnden har ingen skyldighet att ordna ledsagare, utan det är resenären själv som ska ordna en ledsagare. Resenär som inte själv kan skaffa ledsagare har möjlighet att ansöka om ledsagning som bistånd enligt socialtjänstlagen eller, om resenären tillhör personkretsen i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, insats i form av ledsagarservice.

Övrigt

För övrigt är det förtydliganden samt ändringar av redaktionell och språklig art som har gjorts. Information som inte berör delegationsbeslut har flyttats till aktuell handbok eller lathund.

Kommunala mål

Ej aktuellt.

Hållbar utveckling

Ej aktuellt.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut medför inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

Beslutsunderlaget utgörs av denna tjänsteskrivelse och *Riktlinje för särskild kollektivtrafik*.

Samhällsbyggnadskontoret (SPN)

Bengt Stenberg
samhällsbyggnadsdirektör

Olof Carlsson
avdelningschef drift och underhåll